

je svojega tovarša g. Hermana prav strastno, ter poudarjal posebno to, da se je samo 45 učencev kot Slovencev vpisalo, katerim je torej slovenski jezik obligaten predmet; pri ostalih 68 učencih se pa pri vpisovanju ni izreklo, da so Slovenci! — Žalostna nam majka! Iz nevednosti, narodne otprnosti slov. staršev prepisujejo naši nasprotniki obilne obresti svojemu kapitalu, t. j. ponemčujejo našo mladež, ker starši ne spoznajo, da je potujčevanje šolske mladeži največje zlo, ki nas tare na vsako stran! — Proti svojemu tovarišu se obrne g. Herman in izreče naslednje tehtne besede, iz katerih naj Slovenci posnamejo, da je njih zastopnik v dež. odboru zares pravi mučenec. "Kar sem rekel, za to imam dokazov," pravi g. H.; "zamogel bi še vse več povedati, pa nečem. Moji gg. tovariši v dež. odboru me imajo, kakor se mi dozdeva, za kakega uradnika v dež. odboru, kajti jim vselej jeza skipi, kadar kaj črhnem. Meni pa je moje stanje kaj druga. Jaz sem zastopnik ljudstva kakor vi, ter imam pravico, pravo onih, ki so me izvolili, zastopati proti dež. zboru kakor protivladi in tudi proti dež. odboru. (Slava! na desnici.) Rad bi se tukaj v narodnih zadevah ogibal vsake pritožbe, ko bi me v dež. odboru poslušati hoteli. Ugovarjati pa moram temu, da bi nebi pritožeb bilo (zoper ptuj. gimnazijo), jaz sam sim jih omenjal.... Le zato se javno pritožujem, ker se na drugi narod v deželi ne ozira, kakor to zahteva pravica in postava."

Med hrupom levice, ki je pri teh besedah navstal, se oglasi za besedo g. dr. Vošnjak; dr. Wannisch iz Bruka pa predlaga konec besedovanja, čemur tudi zbornica pritrdi. Dež. glavar da s pridržki besedo dru. Vošnjaku. Posvetil je g. poslanec čudno logiko dra. Kaiserfelda, ki je tako-le sklepal: Ker je večina učencev slovenska, toraj mora učni jezik — nemški biti. — Če je 48 učencev kot slovenskih vpisanih, pri 68 se pa ni reklo, da bi bili Slovenci, bi morali vsaj oni v slovenskem jeziku se podučevati in š. 19. pri Slovencih se izpeljati. Čudi se, da bi se š. 19. pri Slovencih izvesti ne dal! Pošteno ni načelo, zvrševati postavo, kadar je Nemcem na korist; je pa ne zvrševati, kadar nenemški narodi zvrševanje zahtevajo. —

Po kratki besedi poročevalca, ki je zdaj bolj na stran nemškutarjev bil zasuknil, se sprejme predlog odsekov, kakor smo zgoraj povedali. —

Poročali smo o tej stvari nekoliko bolj obširno, ker nam prav očitno kaže, da zvrševanju narodne enakopravnosti štajarskih Slovencev nihčér večih over ne dela, kakor — ljudstvo samo, ker je ne tirja. Iz skušnje tudi vemo, da premnogi starši še naravnoč zahtevajo, da se v šolah le nemško naj uči. To je voda na mlin našim nemčurjem, Slovenci pa vode na svojem mlinu nimajo, toraj nič ne meljejo, duševnega kruha stradajo, šole pa drago plačujejo, da se slov.

mladež potujčuje za prusko — nemško politiko zori. —

V imenu učnega odseka poroča dr. Wretschko o prošnji gornje-štajarskih učiteljev, da se naj šolska postava gledé nadzorovanja in šolskega obiskovanja prenaredi ter pravica kaznovati vnevarne starše kr. šol. svétom vzame in okrajnim prepusti. Gledé na to pa, da je vsled dosedanjih skušenj živa potreba se pokazala, vso šolsko postavo pregledati in novo izdelati, se prošnja odstopi dež. odboru. Kaj pravijo k temu oni, ki sedanjó šolsko postavó vedno hvallijo, da je tako neskončno dobra? Preverjeni smo, da tudi bodoča "nova" š. postava dobra ne bo, ker liberalni postavodajalci pravega šolskega namena in dejanskih razmer ne poznajo.

300 posestnikov iz ljutom., ormušk. in gornje-radgonskega okraja prosi, naj jim dež. zbor skuša dobiti polajšanja pri žganju za domačo rabo potrebne in davka proste žganjice, ker se v tej reči nepostavno od vladinih organov postopa. Prošnja se izroči dež. odboru v porabo. — Malinedeljski občini se je dovolilo 1000 gld. podpore za stavljenje nove šole; dr. Srnec je proti predlogu fin. odseka podporo izvojeval.

Radgonska mestna srenja je prosila da se naj postava od l. 1866, vsled ktere plačuje srenja sama vse stroške za domače bolnike v svoji bolnišnici, ako bolniki plačati ne morejo, spremeni, ker je srenjska bolnišnica postala javna, toraj več stroškov prizadeva. Prošnja se odstopi dež. odboru za prenaredbo postave gledé na to, da se morajo vsled poznejše dež. postave od l. 1872 takošni nepridobljivi stroški pri dež. odboru oglasiti in iz dež. blagajnice srenji povrniti, ako se res iztirjati ne dadó. —

Prošnja Vojniških tržanov za ločitev Vojniškega trga od kmetske občine se izroči dež. odboru za daljno obravnavo, ker še srenjsko premoženje ni ločeno in se kmetska občina izločitvi ustavlja. — Zakaj neki?

Dve prošnji: da se naj privolitvah v okrajne zastope ob enim tudi namestniki odborovi volijo, se po odsekovem nasvetu odbijete.

Zastran prošnje kat. pol. društva v Konjicah, da se okrajni zastopi odpravijo, je že poročal g. dopisnik iz Konjic v 3. štev. "Gosp."

Gospodarske stvari.

O petiotiziranju.

(Piše Rih. Dolenc.)

Rekli smo zadnjič (glej štev. 4 "Gospodar."), da ni prav, že do petkrat iztisnjene tropine petiotizirati, ker vdari v nje leško ona rujava barva, ki pomenja zoperno poznejše vino, ki se nikdar dobro spečati ne da. — Naj zdaj še dokažemo, da se je prav pri petiotiziranju še po-

sebeno vestno držati zanesljivih pravil. Vsakemu vinorejcu mora biti dobro znano, da se je v novejšem času, ko si je veda, pred vsem kemija, tudi v vinskem bramu dostojno mesto pridobila, neka, skoro da strastna nezaupnost do vinorejcev in njih pridelka ljudi polastila. Ne rečemo, da bi v večjih slučajih res nepoštenost, prav za prav neumnost vinorejcev — večjidel pa vinskih kupčevalcev — tej nezaupnosti prava podlaga ne bila; ali največji del vsega obrekovanja, češ, da vinorejci dandenes vse „zblodijo“, ter se ne dobi več kozarec poštene kapljice itd., je brez vse istinite podlage. Še posebno petiotiziranje je pa tista spaka, katera povzivalcem nikakor miru ne dá. Ako v enem kraju, pri nas le en sam za eden sod petiotiziranega napravi, in sosedje o tem v nebo upijočim prelomu kaj zvedó, že je celi kraj razupit, češ, tukaj in tukaj narejajo vino iz vode itd., in naj že tudi drugim to razupitje toliko ne škoduje, škoduje pa tistemu revežu, kateri se je predrznil petiotizirati. Gotovo ne bode prodal vina, za to že dobri sosedje skrbé, kateri bodisi iz gole nevošljivosti, ker sami te reči ne umejo, ali pa iz kakega drugega nagiba vse žile napnejo, da le vsakega kupca od njegove hiše odvrnejo.

Zlo skazljivo v tem obziru so pa še le vinski mešeti, kajti si vsak misli: čakaj, ako hočeš prodati, bodeš moral presneto plačati, in večji del jo tudi ugame. Nad vse rogovileže so pa še le vinski kupčevalci navadno največji blodarji. Jako smešne bi se lahko v tej zadevi povedale, ker pa to sem ne spada, pustimo jih s prepričanjem pri miru, da so se že deloma sami prepričali, da ne more zanje še dalje monopol ostati, vino zboljševati, pomnoževati itd., ter da se bodo o resnici te zadeve v kratkem do dobrega prepričali. —

Iz vsega tega razvidimo, da pri nas še tisti čas ni nastopil, da bi smel vinorejec kar očitno petiotizirati, marveč je prisiljen — ako noče v lastno veliko škodo delati — kar le mogoče skrivaj to opravljati. Napravi on takega vina, da se od nepetiotiziranega v ničemur ne razloči, si je lepega dobička gotov; kajti ako ljudje tudi nanj sumijo, da je petiotiziral, to malo dé, saj nimajo nikakega znamenja, po katerem bi vino od vina razločili. Vse drugačno lice zadobi pa ta reč, ako se tako petiotizira, da zadobi vino kako lastnost, ktere navadne vina tega kraja nimajo, na primer neki ptuj duh ali okus. Po tem duhu in okusu mora koj vsak spoznati, kako vino da ima pred seboj; in naj bode to petiotizirano vino še veliko boljše od nepetiotiziranega, ne pomaga vse to nič, prodalo se ne bode, ali pa le z velikimi težavami.

Prašamo toraj, bode li tako petiotiziranje vinorejcu v dobiček? Nikakor ne, naj si je tudi tako skrivaj delal, da ga ni razun Boga nihče drugi videl. Kaj pomaga skrivnost, ako je pa na

vinu brž poznati, da je — seveda slabo — napravljeno?

Iz tega lahko vsak razvidi, kolike vrednosti da je v „Slov. Narodu“ razjasnjeno petiotiziranje za tiste kraje, kjer se vino po nemškem načinu napravlja. Po našem mnenju je že iz golih narodno-gospodarskih razlogov nedopustljivo.

Za kraje, kjer pusté mošt s tropinami vred povreti, se vé da rečeno ne velja, kajti tukaj ne more lahko pri petiotiziranju povrelih in potem še odtisnjenih tropin zopern in navadnemu vinu nasproten duh ali okus v petiotizirano vino priti, ker so povzivalci na duh in okus po tropinah že v preobilni meri navajeni. In vendar bi se tudi za take kraje ta način petiotiziranja priporočevati ne smel, in sicer iz sledečih razlogov ne. Vinstvo stoji namreč v takih krajih na najnižji stopinji. Že to, da pusté tropine — to je s hlazinami (peceljni penkeljni) vred — v kipečem moštu, je največja napaka, ki naravnoč vse umno kletarstvo overa. Če se s takimi že rujavimi tropinami petiotizirati ljudem priporoča, jih navadimo klobuštrati, česar se pa kmetovalec enkrat navadi, tega tudi — v svojo lastno škodo — več ne opusti. Zakaj bi se koj v pričetku popolnejši način ne priporočal, saj še iz tega nastane v malih letih prakse pokveka. Skopost na eni, na drugi strani pa resnica pregovora: „da ima vsaka glava svojo pamet“ — pameti so pa jako različne — dela v kmetijstvu sploh, še več v tej nekako skrivni stvari, dosti napak, kar žalibog skušnja uči.

(Dalje prih.)

Dopisi.

V Mariboru, 3. febr. Tukajšna deželna sadjo- in vinorejska šola imela je konec leta 1872 — 15 učencev, 4 so med letom izstopili. Izmed onih 15 so plačevali samo trije, vsi drugi imeli so štipendije. Eden je iz Lipnice, eden iz Gradca, eden iz Mureka, eden iz Gnaza in eden iz Hartberga, ostali so iz slovenske štajerske strani, tedaj 10 Slovencev in 5 Nemcev.

Učitelji so: ravnatelj sam, prvi učitelj in drugi, za ktere je služba razpisana ter ga nadomestuje eden mestnih učiteljev. Nadgledniki so: vrtnar, vinar, sodar in sprednik v delu, ki učencem delati kaže. — Med učnimi sredstvi najdeš le 10 slovenskih beril, vsa druga so nemška. Kmetijskih listov je na deželne stroške 8 naročenih, toda samih nemških, celó francosk, slovenskih ne eden ne!

Celó prijazno opominjamo ravnateljstvo, da je ta zavod na slovenski zemlji, da je v njem največ slov. rejencev, in da izhaja na Slovenskem troje slov. gospodarskih listov, kateri so vsaj toliko vredni kot „renski vrtnarski list“, namreč „Slov. Gospodar“ v Mariboru, „Novice“ v Ljubljani in „Gospodarski list“ v Gorici. — „Gospodar“ in „Novice“ sta ob enem sicer tudi politiška lista;